

NORGE LESER NORDISK

2013

Mennesker i Norden

Et lesehefte i nordisk litteratur presentert av

Arendal bibliotek

Nordisk informasjonskontor Sør-Norge

Norge leser nordisk 2013

Velkommen	s. 3
Leseliste	s. 4
Tips for lesesirkler	s. 6

Forfatter- og bokomtaler

Danmark:	Martha Christensen	s. 9
	Peer Hultberg	s. 10
	Erling Jepsen	s. 11
	Dea Trier Mørch	s. 12
Finland:	Jari Järvelä	s. 13
	Riikka Pulkkinen	s. 14
	Märta Tikkanen	s. 15
Færøyene:	William Heinesen	s. 16
	Silvia Henriksdóttir	s. 17
Island:	Einar Káráson	s. 18
	Halldór Kiljan Laxness	s. 19
	Yrsa Sigurðardóttir	s. 20
Norge:	Olav Angell	s. 21
	Edvard Hoem	s. 22
	Merethe Lindstrøm	s. 23
	Dag Solheim	s. 24
Sverige:	Majgull Axelsson	s. 25
	Sven Delblanc	s. 26
	Elsie Johansson	s. 27
	Torgny Lindgren	s. 28
Det samiske språkområdet:	Ihpil	s. 29
Baltikum:	Viivi Luik	s. 30

norden

Nordisk Informasjonskontor Sør-Norge

Arendal bibliotek

[Nordisk informasjonskontor](#)

[Arendal bibliotek](#)

Velkommen

til en ny sesong med nordisk litteratur og til 2013-utgaven av leseheftet «Norge leser nordisk». Heftet er i utgangspunktet tenkt brukt i lesesirkler i nordisk litteratur, men fungerer selvsagt også for deg som foretrekker å lese på egen hånd. I år har vi valgt temaet «Mennesker i Norden». Nå opptrer det jo mennesker i de fleste romaner og handlingen i nordiske bøker er ofte lagt til nettopp Norden. For å finne en viss felles faktor for bøkene på leselisten, har vi valgt blant mer eller mindre biografiske romaner. Noen handler om faktiske personer, slik som Tikkanens bok om besteforeldrene. Andre har selvbiografiske trekk eller klare referanser til forfatterens bakgrunn, erfaring og opplevelser. I den andre enden av skalaen finner vi den samiske ungjenta Ihpils blogg. Den viser seg å være fiktiv og skrevet av en mann, men likevel kan mange identifisere seg med Ihpils tilværelse. Det er også karakteristisk for en del av bøkene at de viser hvordan omgivelsene former og setter rammer for oss mennesker.

I motsetning til de siste årene, finner dere denne gang en del eldre litteratur på listen. Halldór Kiljan Laxness' «*Salka Valka*» kom i 1931 og her er også bøker fra 1960-70 tallet. Det skyldes at dette er god litteratur som fortjener å bli lest på nytt og at de grunnleggende menneskelige egenskaper, følelser og håp er de samme i går, i dag og i morgen. Vi har også gitt oss selv litt friere tøyler mht. bokomtaler og anmeldelser. De er ikke lenger utelukkende hentet fra forlag og presse, men i en del tilfelle fra bloggere.

Dette leseheftet er det attende i rekken siden prosjektet «Agder leser nordisk» startet på 1990-tallet. I 2010 ble navnet endret til «Norge leser nordisk». Samtidig ble heftene lagt ut på nett og distribuert til alle landets fylkesbibliotek. Målet er å få flere til å lese nordisk litteratur – en litteratur som i de senere år har fått en høy stjerne også utenfor Nordens grenser. Norden har vært tema for flere store internasjonale bokmesser i den senere tid og nordiske forfattere er ettertraktet internasjonalt.

Også i år er det Arendal bibliotek som har utarbeidet leselisten og samlet informasjon om bøker og forfattere. Det øvrige er laget av Nordisk informasjonskontor Sør-Norge. Heftet kan lastes ned fra nett eller bestilles i papirform fra Nordisk informasjonskontor Sør-Norge. Begge steder kan du også finne senere års hefter.

Arendal 6. september 2012
Christin Bjerke
Nordisk informasjonskontor Sør-Norge

[Arendal bibliotek](#) har røtter tilbake til 1832. Biblioteket er en av initiativtagerne til Sørlandets litteraturpris. Siden 1998 har biblioteket ligget på Torvet i Arendal.

[Nordisk informasjonskontor Sør-Norge](#) er ett av åtte regionale informasjonskontor som jobber for økt nordisk samarbeid, kontakt og språkforståelse. Vi ønsker å spre entusiasme for Norden. Kontoret ligger i Arendal kultur- og rådhus.

Leseliste

Mennesker i Norden

Danmark

Martha Christensen: Dansen med Regitze. Roman 1987, norsk utgave 1989.

Peer Hultberg: Byen og verden. Roman 1992, norsk utgave 1993.

Erling Jepsen: Fryktelig lykkelig. Kriminalroman 2004, norsk utgave 2009.

Dea Trier Mørch: Kastanjealléen. Roman 1978, norsk utgave 1979.

Finland

Jari Järvelä: Zombie. Mørk komedie 2012.

Riikka Pulkkinen: Sannheten. Roman 2012.

Märta Tikkanen: Emma & Uno. Biografisk roman 2012.

Færøyene

William Heinesen: Godaften måne, godaften min venn. Tekster, dansk utgave 1989.

Silvia Henriksdóttir: Si at du lyver. Roman 2012.

Island

Einar Kárason: Dumme menns gode råd. Slektsroman 1996.

Halldór Kiljan Laxness: Salka Valka. Roman. Flere utgaver.

Yrsa Sigurðardóttir: Jeg vet hvem du er. Spenningsroman 2012.

Norge

Olav Angell: Oslo i skumring. Roman 1991.

Edvard Hoem: Heimlandet. Barndom. Roman 1985.

Merethe Lindstrøm: Dager i stillhetens historie. Roman 2012.

Dag Skogheim: Café Iris. Roman 1982.

Sverige

Majgull Axelsson: Aprilheksen. Roman 1997, norsk utgave 2000.

Sven Delblanc: Åminne. En fortelling fra Sörmland. Norsk og svensk utgave 1971.

Elsie Johansson: Glassfuglene. Roman 1999, norsk utgave 2003.

Torgny Lindgren: Erindringer. Selvbiografisk roman 2010, norsk utgave 2011.

Det samiske språkområdet

Ihpil: De fortapte barns frelser. Blogg 2010.

Estland (Baltikum)

Viivi Luik: Skremmande vakkert. Roman 1994.

Tips for lesesirkler

De tipsene du finner her er i utgangspunktet myntet på dere som ikke har vært med i en lesesirkel før. Dere som allerede er med i en sirkel kan forhåpentligvis likevel finne noe av interesse. Du finner råd om hvordan du kan starte en lesesirkel og hvordan den kan fungere.

Hvorfor starte en lesesirkel?

Hvis du ønsker noen å diskutere dine leseopplevelser med, kan en lesesirkel være et godt alternativ. Der møtes en gruppe lesere for å dele sine inntrykk av en felles utvalgt bok. Her er det rom for å utveksle tanker og inntrykk av bokenes hovedpersoner, miljøskildringer, temaer og mye annet.

Hvordan finner du medlemmer til en lesesirkel?

Du kan naturligvis spørre venner, kolleger, familie og bekjente og du kan henge oppslag på biblioteket, nærbutikken eller arbeidsplassen din. Oppslaget bør inneholde info om tid og sted for det første møtet, hvilke emner som kan være aktuelle for sirkelen og kontaktopplysninger.

Hvor kan dere møtes?

Ofte møtes lesesirkler privat, på kaféer eller på biblioteket, men her setter bare fantasien grenser.

Et møte i lesesirkelen

Deltagerne i en lesesirkel finner snart en form som fungerer for dem. Men om dette er helt nytt for deg, kan du likevel ha nytte av noen tips. Århus kommunes biblioteker har laget en «dreiebok» som lederen av lesesirkelen eventuelt kan bruke. De har også laget en kort analysemodell som kan hjelpe dere gjennom bokpraten.

Forberedelser:

- Les hele eller de deler av boken dere har blitt enige om.
- Ta eventuelt enkelte notater underveis for å huske førsteinntrykkene dine.
- Den som leder møtet kan forberede en introduksjon av boken og noen innledende spørsmål for å hjelpe diskusjonen i gang. Ansvaret for dette kan rullere.
- Finn bokanmeldelser og forfatterportrett. Ansvaret for dette kan også rullere.

Anmeldelser og forfatterportrett kan brukes som inspirasjon. Noen liker å lese anmeldelser og intervju med forfatteren før de selv leser boken, mens andre vil danne seg en mening om boken først. Her følger noen lenker til et par danske websider med anmeldelser og forfatterportretter.

[Litteratursiden.dk](http://litteratursiden.dk) Her ligger mye informasjon om danske forfattere; bibliografi, debutår, utgivelser og bokomtaler. Her finnes også analyser av enkelte verk og forfatterintervju.

[Forfatterweb.dk](http://forfatterweb.dk) Her finnes informasjon om forfattere fra Danmark i særdeleshet, men også fra Norden og verden for øvrig.

Dreiebok for sirkellederen:

Hvordan får dere i gang en samtale om boken?

- Start med en rask runde, hvor alle kan komme med sitt førsteinntrykk av boken.
- Lederen kan deretter introdusere boken med et kort opplegg – f. eks med utgangspunkt i anmeldelser og et kort forfatterportrett.
- Samtalen om boken går nå kanskje videre av seg selv. Hvis ikke, kan dere skjele til analysemodellen nedenfor.

Enkel analysemodell

Å analysere er å undersøke tekstens elementer i dybden. Dere kan se på fortelleren, romanpersonene, genren, eller hvordan teksten er skrevet. Hva dere velger, avhenger både av boken og hvordan dere leser den. Fokus kan variere fra leser til leser, og enhver tekst sees med forskjellige øyne og bakgrunn. At vi opplever bøker forskjellige er nettopp en av grunnene til at det er spennende å snakke sammen om leseopplevelser.

• *Hvilken type roman er det?*

- historisk, fantasy, romantisk, krim, spøkelse, sosialrealisme

• *Handling*

- Gi et kort referat med dine egne ord.

• *Analyse av tekstens problemer*

Reiser teksten noen problemstillinger? Løses de? Er de involverte personene klare over problemene? Eller er de kanskje skyld i dem?

• *Tid*

Hvor lang tid strekker handlingen seg over? Er handlingen kronologisk eller hopper den i tid?

• *Sted*

Hvor foregår handlingen? Hvordan beskrives stedene og omgivelsene?

• *Personkarakteristikk*

Hvem er hoved- og bipersoner? Alder, utseende, jobb, væremåte, holdninger, selvbilde?

Hva er din oppfatning av personene?

• *Fortellervinkelen*

Fortelles det i jeg-form? Er det en allvitende forteller? Kan vi i så fall stole på ham eller er han ikke troverdig?

• *Tema*

Hva er det viktigste boken handler om? Og hva mer handler den også om?

• *Språklige virkemidler*

Er det noe særskilt med språket? Brukes språket til å skape en bestemt effekt? Brukes det f.eks. mange fremmedord, symboler eller ironi?

• *Fortolkning*

Å fortolke er å samle delene dere har analysert i noen overordnede strukturer. Ofte viser analysen at teksten er bygget rundt ett eller flere motsetningspar, eksempelvis: hat/kjærlighet, harmoni/ubalanse, kultur/natur. Kan dere med utgangspunkt i analysen finne motsetningspar som viser hvilken problematikk teksten kretser om?

• **Perspektivering?**

Ligner teksten noe annet du har lest? Kan teksten relateres til en litteraturhistorisk periode?
Hvilke tanker setter boken i sving hos deg?

Analysemodellen er inspirert av modellen på www.opgavebutikken.dk

God leselyst!

Kilde: Vejledning til læsekredse, Aarhus kommunes biblioteker aabk.dk

Martha Christensen (1926-1995) Danmark

Dansen med Regitze

Tiden 1989, 138 s.

Martha Christensen vokste opp på Jylland hvor faren var smed. Hun ville gjerne bli bibliotekar, men utdannet seg til pedagog. Hun jobbet et år på barnehjem i Norge før hun fortsatte arbeidet som fritidspedagog i Odense frem til hun ble forfatter på heltid i 1986. Hun var da 60 år gammel, men hadde tidligere utgitt flere dikt, noveller og romaner. Christensen bodde med en venninne på en bondegård på Fyn de siste årene av sitt liv.

Hovedmotivet i hennes sosialrealistiske forfatterskap er menneskelig utilstrekkelighet i familien eller i forhold til sosiale tapere. Fra sitt arbeid med barn og ungdom hadde hun en særlig bakgrunn for å skildre de svakes situasjon og hun skrev for og om «de stille eksistenser». Hun skriver om svikene som en psykisk funksjonshemmet seksåring opplever i debutromanen «*Vær god ved Remond*» fra 1962, virkelighetsflukten i «*Tjørnehækken*» fra 1964 og konflikten mellom samvittighet og gruppepress i «*Som de vil ha' dig*» fra 1974. I «*En fridag til fru Larsen*» reises spørsmålet om det er de sterke som skaper utilstrekkeligheten hos de svake. I romanene «*Vores egen Irene*» og «*Borgmesteren sover*» behandles konflikten mellom omsorg og erotisk hengivelse. I 1987 kom «*Dansen med Regitze*» som ble filmatisert et par år senere. Hun fikk Boghandlernes gyldne Laurbær for denne romanen. Christensen ble en av sin tids mest leste forfattere i hjemlandet og hun mottok mange priser og utmerkelse. Kilde: *Store norske leksikon, wikipedia*

Forlagets omtale:

Martha Christensens roman «*Dansen med Regitze*» er den tilsynelatende idylliske historie om Karl Aage og Regitzes liv gjennom mer end en menneskealder. Om deres indre og ydre liv, deres trængsler og lykkelige stunder, deres venner, barn og børnebørn. Men idyllen er som krusninger på overfladen i den velkomponerede roman, hvor Martha Christensen benytter sig av en *flash-back* teknik til at levendegøre og beskrive personerne med Regitze som handlingens uomtvistelige midtpunkt. Langsomt, men sikkert, nærmer Martha Christensen sig det psykologiske klimaks i fortellingen, der vil overraske læseren. «*Dansen med Regitze*» er endnu et fint og indtrængende studie i det menneskelige sind. Kilde: *Per Kofod forlag*

Peer Hultberg

(1935-2007) Danmark

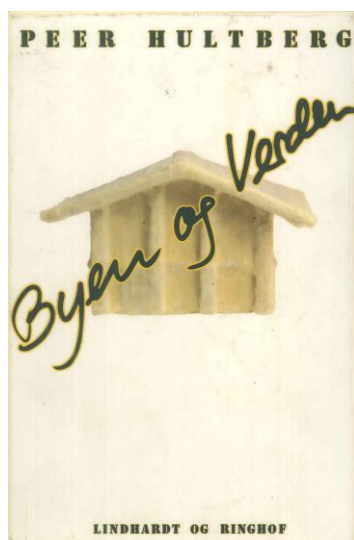
Foto: Jutta Schwöbel

Byen og verden

Gyldendal 1993, 323 s.

Peer Hultberg var dansk forfatter, psykoanalytiker og doktor i polsk. Han studerte fransk, musikk og slavistikk ved universitetene i København og London og tok doktorgraden i polsk språk i 1967. I årene 1963–68 arbeidet han som lektor i polsk og litteratur ved University of London og i de neste fem årene var han lektor med samme fagområde ved Universitetet i København. Hultberg fortsatte med sine studier i Zürich fra 1973–1978 og ble etter hvert læreranalytiker ved C.G. Jung Instituttet og ved Deutsche Gesellschaft für Psychoanalyse und Tiefenpsychologie.

Hultberg debuterte i 1966 med romanen «*Mytologisk landskab med Daphnes forvandling*». Sentralt i forfatterskapet står romanen «*Præludier*» som kom i 1990 og handler om Chopin, samt de fortettede historiene i verkene «*Requiem*» fra 1985 og «*Byen og Verden*» fra 1992. I 1993 ble Peer Hultberg tildelt Nordisk Råds Litteraturpris for nettopp «*Byen og Verden*» og samme år mottok han livsvarig kunstnerlønn fra Statens Kunstfond. Flere av Hultbergs romaner er oversatte til andre språk og han oversatte selv bl.a. skuespill fra fransk, engelsk, polsk og tysk til dansk. Hultberg døde i Hamburg i 2007. *Kilde: Wikipedia*

Om romanen:

Handlingen foregår i Hultbergs barndomsby Viborg fra begynnelsen av 1900-tallet og frem til 1960-årene. Det er en fortelling om byen som sosial organisme og bokens dikterstemme er selve byen som forteller om sine innbyggere. I 100 kortprosattekster skildres enkeltskjebner og familiehistorier. Boken har et skarpt blikk for skjeve eksistenser og provinsiell trangsynhet. Hultberg har få illusjoner når han skildrer mennesker som manipulerende, misunnelige og grådige. Han skildrer et miljø hvor penger og anseelse betyr alt på det ytre plan, mens drifter og begjær styrer bak lukkede dører. *Kilde: snl, litteratursiden.dk*

Anmeldelse: [Her](#) ligger anmeldelsen på litteratursiden.dk

Erling Jepsen (f. 1956) Danmark

Fryktelig lykkelig

Press 2009, 239 s.

Erling Jepsen ble født i Gram i Sønderjylland hvor faren var melkemann og moren arbeidet i deres felles butikk. På gymnaset skrev han komedier for skolekameratene, men hans «ordentlige» debut var på Radioteateret i 1977. Han har siden levd av å skrive dramatikkk for både radio, TV og scene. Hans første roman var «*Ingen grund til overdramatisering*» som utkom i 1999. Den neste romanen fikk tittelen «*Kunsten å gråte i kor*» og kom i 2002. Den ble etterfulgt av «*Frygtelig lykkelig*» i 2004 og «*Med venlig deltagelse*» i 2006. «*Kunsten å gråte i kor*» gjorde stor suksess som film og vant Nordisk Råds filmpris 2007.

Kilde: Forlaget Press

Foto: Tina Broks Hansen

Forlagets omtale:

«*Fryktelig lykkelig*» er en annerledes kriminalroman fra den jyske landsbygda med både lys humor og kullsvart alvor. Den naive og følsomme politibetjent Robert Hansen jobber i København, men er sjelden på høyde med situasjonen. Når en situasjon tilspisses og han blir kalt til tjeneste, må han på toalettet. Til sist overføres han til en jysk landsby, langt fra alt han er vant til. Her finnes flere uskrevne regler enn skrevne lover. Man gjør tingene på sin egen måte og ikke alt trengs å rapporteres. Han faller for den lokale skjønnheten som er gift med stedets selvutnevnte sheriff og skal etter hvert vikle seg inn i et drama han slett ikke er herre over.

Anmeldelse:

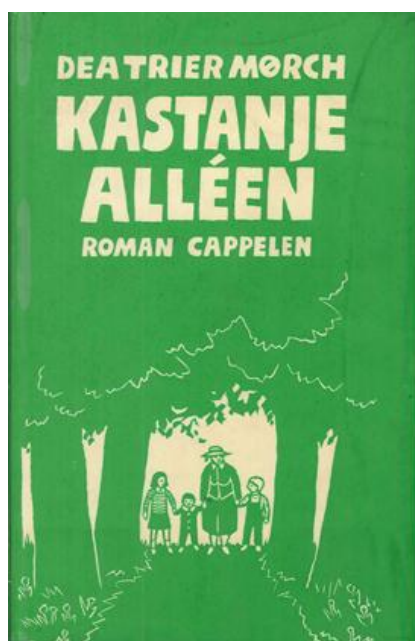
Fofatterweb.dk har skrevet om boken [her](#)

Dea Trier Mørch (1941-2001) Danmark

Kastanjealléen

Cappelen 1979, 202 s.

Dea Trier Mørch begynte på Kunstakademiets malerskole som 16-åring og debuterte i 1961 på Kunstnernes Efterårsudstilling. Hun ble uteksaminert fra Kunstakademiet i 1964 og videreutdannet seg i 1960-årene flere steder i Øst-Europa, bl.a. Warszawa, St. Petersburg og Praha. Hun var representert ved flere nasjonale og internasjonale utstillinger, vesentlig med grafikk. Hun startet i en abstrakt tradisjon, men fikk etter hvert et mer realistisk uttrykk, noe som knyttes til hennes sosialistiske overbevisning.

Hun debuterte som forfatter i 1968 med den illustrerte reiseboken «*Sorgmunter socialisme*». I 1986 kom en ny reisebok med tittelen «*Da jeg opdagede Amerika*». Dea Trier Mørch illustrerte ofte bøkene sine med egne grafiske arbeider. På slutten av 1960-tallet var hun med på å stifte det sosialistiske kunstnerkollektivet Røde Mor, sammen med bl.a. Troels Trier som hun bodde sammen med og var gift med i noen år. Hennes store gjennombruddsroman var «*Vinterbarn*» fra 1976. Den ble senere filmatisert. I denne og mange av de følgende romanene trer Mørchs politiske holdninger frem i form av solidaritet med andre kvinner og troen på kollektivets rett over individets. I 1990-årene gav hun bl.a. ut brevromanene «*Landskab i to etager*» og «*Hvide løgne*», sistnevnte skrev hun sammen med datteren Sara Trier. Kilde: wikipedia, store norske leksikon

Forlagets omtale:

Maja, Martin og Malthe tilbringer en sommer hos deres morforældre i en midtsjællandsk landsby. Miljøet er grundtvigiansk. Huset er fuldt af billeder og bøger, skuffer med mærkelige ting, mørke kroge og lofter. I stalden er der duer, høns og katte. I haverne frugttræer, grønsager og gamle blomster. Langs huset løber kastaniealleen, børnenes foretrukne tilholdssted. Her mødes de med landsbyens andre børn. Her modtager de husets gæster. Morfaren repræsenterer systemet, moralen – mens mormoren med sine både humoristiske og grove indfald ustandselig sprænger rammerne. I spændingsfeltet mellem de to morforældre dannes børnenes bevidsthed. Gyldendal dansk forlag 1978

Jari Järvelä (f. 1966)

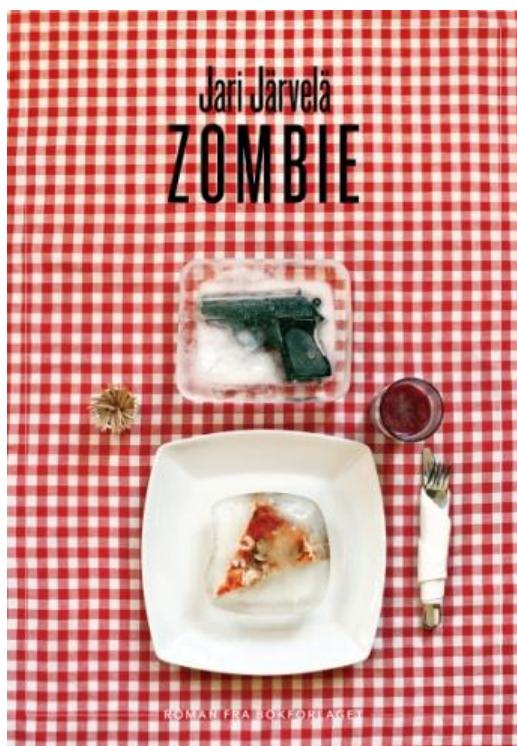
Finland

Zombie

Bokforlaget 2012, 185 s.

Jari Järvelä ble født i Helsingfors og er utdannet lærer. Han debuterte i 1995 med en novellesamling og har senere skrevet romaner, noveller, skuespill og en opera libretto. Hans roman fra 2007 «*Romeo og Julie*» ble en stor kritikkersuksess og Järvelä har mottatt flere priser for sine romaner. I 2009 var han nominert til Nordisk Råds litteraturpris.

Kilde: Bokforlaget

Forlagets omtale:

«*Zombie*» er en mørk komedie om den italienske journalisten A. Han skriver litt for ærlig om populære fotballspilleres elendige prestasjoner og til sist må han rømme fra hjembyen Palermo. A ender opp i Finland og tar jobb som kjøkkenhjelp i en pizzarestaurant. Kulden, ensomheten, det elendige fotballspillet og det finske lynnet gjør at han føler seg som en zombie i dette landet hvor folk er så annerledes enn i hjemlandet.

Anmeldelse:

[Her](#) er bloggeren Pervolutos inntrykk av boken.

Foto: Katja Löönen

Riikka Pulkkinen

(f. 1980) Finland

Sannheten

Gyldendal 2012, 359 s.

Riikka Pulkkinen ble født i Tampere i 1980. Hun flyttet senere til Nord-Finland med sine foreldre og to søstre. Pulkkinen gikk på sportsgymnas i Åbo og var aktiv mellomdistanseløper. Hun har studert litteratur ved universitetene i Åbo og Helsinki. Hennes debutroman «*Raja*» («Grenser») ble utgitt i 2006 og var en av de mest omtalte debutromanene i Finland det året. Romanen omhandler aktiv dødshjelp og forbudte relasjoner. Pulkkinens andre roman «*Totta*» («Sannheten») kom i 2010. Romanene er oversatt til flere språk. Kilde: Gyldendal

Anmeldelser:

Du finner Dagbladets omtale [her](#)
Aftenbladets omtale ligger [her](#)

Forlagets omtale:

Det er mai og Elsa er i ferd med å dø. Martti og Eleonoora forsøker å venne seg til tanken på å miste en hustru og en mor. Senere finner Marttis barnebarn ut at bestefaren hadde et forhold til familiens hushjelp. Det har ikke vært en hemmelighet, for den unge kvinnen er blitt klippet bort fra alle familiefotografiene. Men hvor ble det av henne? Og hvem var hun egentlig? Dette er en roman om tre generasjoner, med kvinnes perspektiv i sentrum.

Foto: Herdis Marie Siegert

Märta Tikkanen

(f. 1935) Finland

Emma & Uno

Gyldendal 2012, 261 s.

Märta Tikkanen ble født i Helsingfors i 1935. Hun er svensk-finsk forfatter, journalist, filosof og feminist og har en magistergrad i filosofi. Hun arbeidet som journalist ved Hufvudstadsbladet og som rektor for Helsingfors svenska arbetarinstitut fra 1972-79. I 1963 giftet hun seg med Henrik Tikkanen som var en av Finlands mest

anerkjente forfattere og avistegnere. Erfaringer fra deres ekteskap er bakgrunnsteppe for flere av hennes bøker. I 1970 debuterte hun som forfatter og hun fikk sitt internasjonale gjennombrudd med «*Menn kan ikke voldtas*» fra 1975. Tre år senere kom diktsamlingen «*Århundrets kjærlighetssaga*» som en replikk til ektemannens bekjennelsesroman «*Mariagatan 26 Kronohagen*». Den viser mannens og kvinnens uforenelige oppfatning av kjærlighet. I 2006 var hun aktuell med boka «*To scener fra et kunstnerekteskap*» som handler om hennes turbulente kjærlighetsforhold og samliv med ektemannen. Tikkanen regnes i dag som en av Nordens viktigste forfatterstemmer og hun har fått flere priser for sitt forfatterskap. Kilde: wikipedia, snl.no

Forlagets omtale:

Emma og Uno var Märtha Tikkanens besteforeldre. Emma Sjö Dahl er yngste datter på Överby gård i Kyrkslätt, 18 år, slank, vakker, musikalsk, hun vil bli lærerinne. Men så kommer den 26 år gamle Uno Stadius som er styrer på Finns folkehøgskole i hennes vei. I løpet av ett år blir det stort bryllup og en første tur til kontinentet. Siden får de et barn hvert år, alle med forskjellige fødesteder i Sverige og Finland. Da det sjette barnet blir født, er hun 25, og de bor

ikke lenger sammen. Han er en av disse håpløse mennene som kvinner så lett faller for, både i går og i dag. Han setter i gang med å forbedre verden i stor stil, han er en av de tre bak Brunnsvik folkehøgskole i Dalarna, «arbeidernes universitet», og blir skolens første styrer. Et uværssentrum, en fyrstikk som flammer opp og slokner, aprilvær og maiforventning.

Emmas mødrearv dunster bort, gjelden hoper seg opp. Men Överby er der, hun og barna reiser hjem til far. Det blir revolusjon, verdenskrig, inflasjon, borgerkrig. Hvordan var det? Hva skjedde? Hvorfor gikk det som det gikk?

Märta Tikkanen selv er i høyeste grad klar over likheten med mormoren som lot seg besnære av en mann av det mer upålitelige og ukonvensjonelle slaget, akkurat slik hun selv gjorde. Men samtidig skriver hun også: «visst var det kjærlighet. For Emma fortsetter å skrive kjærlige brev til denne mannen som aldri synes å ha tid for henne og barna, og hun fortsetter å forsvare ham mot familiens og vennenes dårlig skjulte kritiske bemerkninger».

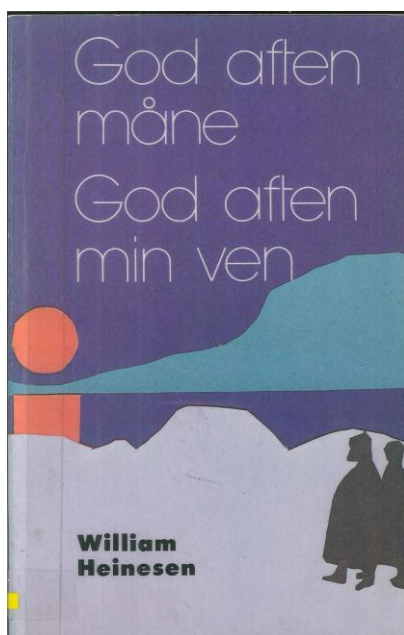
Anmeldelse: Les bokbloggen på nrk.no sin omtale av boken [her](#)

William Heinesen (1900-1991) Færøyene

Godaften måne, godaften min ven

Fisker's forlag 1989, 127 s.

Heinesen vokste opp i et danskpreget borgerlig miljø i Tórshavn, og skrev sine bøker på dansk. I 1921 debuterte han med den sterkt individualistiske diktsamlingen «*Arktiske elegier*» og gav siden ut en rekke diktsamlinger som plasserer ham blant de fremste i forrige århundres færøyske lyrikk. Det er imidlertid som romanforfatter han har fått internasjonal oppmerksomhet. Romanen «*Blæsende Gry*» fra 1934 skildret datidens brytning mellom gammelt og nytt i øysamfunnet. Det store gjennombruddet kom i 1949 med «*Den sorte Gryde*». Det er en desillusjonert krigsroman der verden er gått av hengslene i pengebegjær, utskielser, religiøst hysteri og helvetesangst. Den atskillig muntre romanen «*De fortabte Spillemand*» (1950) skildrer forkomne musikanter som står halvveis utenfor det sosiale fellesskapet i et magisk Tórshavn av drøm og fabel. «*Moder Syvstjerne*» fra 1952 gir et inntrengende bilde av et fantasifullt barns virkelighet – i konflikten mellom det rike fantasilivet og en dyster kristendomsforståelse som blir forsøkt

påtvunget barnet. For den store brevromanen «*Det gode Håb*» fra 1964 fikk han Nordisk Råds litteraturpris. William Heinesen skrev også flere betydelige novellesamlinger og hans bøker er oversatt til en rekke språk. Han var 87 år gammel da han mottok Svenska Akademiens nordiska pris.
Kilde: Store norske leksikon

Forlagets omtale:

I januar 1990 fylder William Heinesen halvfems år. I august 1989 var der forløbet halvfjerds år, fra han debuterede med et digt i "Verden og vi". Der er således to begivenheder, som vi har fundet burde markeres med en bogudgivelse.

William Heinesen har givet sin tilladelse til, at en række tekster, som kun har været trykt i blade eller tidsskrifter, samt et par ikke tidligere offentliggjorte ting hermed samles i håb om at glæde hans store læserskare. William Heinesen er som

bekendt en alsidig kunstner. Her møder De erindrings-digteren, poeten, musikskeren og brevskrivervennen.

Silvia Henriksdóttir

(f. 1978) Færøyene

Si at du lyver

Vigmostad og Bjørke 2012, 312 s.

Silvia Henriksdóttir er født i Tønsberg, men vokste opp på Færøyene. I dag bor hun i Halden. Hennes oppvekst ble preget av sterkt religiøse foreldre. Faren var familiens overhode og preget av en sterk tro. Silvia tilbrakte flere somre i Norge på leir hos menigheten de tilhørte. Etter hvert brøt hun ut av dette livet. Silvia har tatt sin utdanning innen naturvitenskap og forsker i dag på datasikkerhet. Hun har lenge følt behov for å fortelle om alt det hun opplevde i oppveksten, og resultatet ble debutromanen «*Si at du lyver*».

Kilde: bokelskerinne.blogspot.no

Foto: Mona Johansson

Forlagets omtale:

Silvia vokser opp med foreldre og en storebror på Færøyene. På de grønne øyene ligger husradene som perlekjeder langs fjorden, og avstandene mellom stedene er store. Alene og sammen er de fire på reise, men står samtidig fast – i seg selv og med hverandre.

Som medlemmer av en Nardus-menighet er deres liv preget av en streng og bokstavtro religiøsitet. Jentene må gå i skjørt og ha langt hår, for ikke å vekke lyst hos mennene. For Silvia betyr det en oppvekst full av paradokser. For farens lyst blir etter hvert påtrengende, og moren lever ikke bare ut sin religiøsitet. På Nardus' sommerleir i Norge kommer i tillegg en mørk statistikk for dagen. Gradvis, og til tross for en mor som motarbeider henne, avdekker Silvia en annen historie under menighetslivet og familieforholdene, blant annet om sin egentlige far.

«*Si at du lyver*» er en sterk, personlig fortelling om å vokse opp i de voksnes hule hender. Med humor og nærvær fortelles en historie om barn som mangler språk for de voksnes handlinger, og om en ung kvinne som slåss for å få lov til å være den hun egentlig er. Dette er hennes historie, slik hun har opplevd den selv og fått den fortalt.

Anmeldelse: Les bokbloggeren «bokelskerinnens» inntrykk av boken [her](#)

Einar Kárason (f. 1955) Island

Dumme menns gode ráð

Aschehoug 1996, 230 s.

Allerede som 23-åring etablerte Einar Kárason seg som forfatter på heltid. Han begynte karrieren med å skrive dikt, og noen få år senere kom hans første roman. I noen bøker er handlingen lagt til historisk tid, mens andre er samtidsromaner. Kárason er blant Islands mest leste forfattere og har flere ganger vært nominert til Nordisk Råds litteraturpris, senest for romanen «Ofsi» i 2010. Han har også skrevet filmmanuskript og noveller og i flere år var han formann i Islandsk forfatterforening. Enkelte av hans romaner er filmatiserte og flere av romanene er oversatte til norsk.

Kilde: Cappelen Damm, snl

Forlagets omtale:

En gang på 1920-tallet drar Sigfús Killian og hans unge kone, Solveig, ut på de øde heiene på jakt etter gull og rikdom. Det blir smått med rikdom, men barna yngler – og drømmen om gull forvandles til en skraphaug av gamle biler. Men hvem har sagt at en haug med rustent jern ikke kan gi muligheter for driftige folk?

Vi følger den fargerike Killian-slekten og deres halsstarrige kamp for å overleve gjennom tre generasjoner. Med Bárður Killian lever Skrapkongens luftige visjoner videre, når han tar seg fram som vekselvis genial oppfinner, tvilsom bilselger og bunnløs dranker. Det eneste som vil gå i arv til barna hans, er antagelig skrønene om hans bedrifter. Som en moderne ættesaga sveiper fortellingen over Islands nære fortid og øyas mylder av oppkomlinger, flittigmaurer

og fantaster. Frodig og vittig fortalt, men med en alvorlig undertone som hyller alle dem som må klare seg ved hjelp av ”dumme menns gode ráð”.

Anmeldelse:

Dagbladet har anmeldt «*Dumme menns gode ráð*» [her](#)

Halldór Kiljan Laxness

(1902-1998) Island

Salka Valka

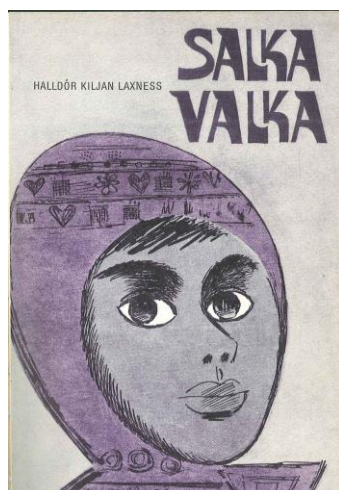
Den norske bokklubben 1969, 349 s.

Laxness ble født i Reykjavik, men vokste opp på den islandske landsbygda. Fra han var 17 år gammel reiste og bodde han i utlandet, hovedsakelig i det kontinentale Europa. Her ble han påvirket av ekspresjonismen og andre moderne strømninger i Tyskland og Frankrike. Laxness var bare 17 år da han debuterte med en roman i nyromantisk stil, «*Barn náttúrunnar*» (Naturens barn).

Laxness konverterte som ung mann til den katolske tro og bodde en periode i kloster i Luxembourg. Hans katolske orientering er en understrøm gjennom deler av forfatterskapet. Etter reiser til Amerika på 1920-tallet bosatte han seg for godt på Island i 1930.

I hans store romaner fra 1930-tallet, «*Salka Valka*» (1931–32), «*Sjálfstætt fólk*» (1934–36) og «*Heimsljós*» (1937–40) er den eksperimentelle modernismen erstattet av sosialrealisme og sosialt engasjement. Noen av Laxness' romaner bygger på historiske kilder. I 1948 kom «*Atómstöðin*» som er et tydelig angrep på avtalen om NATO-basen i Keflavík og amerikansk innflytelse på Island.

Halldór Laxness' posisjon som en av Islands ledende forfattere i moderne tid er ubestridt. Hans bøker er oversatt til mange språk og han regnes som en av verdenslitteraturens store fortellere. Hans stil, emnevalg og tonefall er svært variert, alt fra de vakreste, lyriske skildringer over det burleske og eksperimentelle til det absurd komiske og det engasjert refsende. Det er imidlertid alltid en sterk etisk kraft og en ofte sviende intellektuell redelighet i hans diktning. I 1955 ble Laxness tildelt Nobelprisen i litteratur. I 1969 fikk han Sonningprisen som er Danmarks største kulturpris og tildeles en person som har gjort «et fortjenestefullt arbeid til gagn for den europeiske kultur». Kilde: *Store norske leksikon, nobelprize.org*

Forlagets omtale:

”*Salka Valka*” er en roman med livfull handling, og den vittige, kyniske tonen Laxness bruker i sin skildring av fiskeværet Osøra gjør boka lettlest og morsom, uten å tilsløre det faktum at den ønsker mer enn bare å underholde. Nobelprisvinneren gir oss her hele det islandske samfunn i 1920-årene, med dets nasjonale frihetstrang og sosiale motsetninger. Opp av det rike persongalleriet rager den unge kvinnen Salka Valka. Det er en skikkelse som fyller leseren med respekt og sympati, og som lever i sinnet lenge etter at boka er lest.

Yrsa Sigurðardóttir

(f. 1963) Island

Jeg vet hvem du er

Kagge forlag 2012, 366 s.

Foto: Kagge forlag

Yrsa Sigurðardóttir er islandsk forfatter som debuterte som barnebokforfatter i 1998. I de følgende årene skrev hun flere barnebøker og mottok i 2003 den islandske barnebokprisen. Etter hvert skiftet Sigurðardóttir sjanger og i 2005 kom hennes første kriminalroman. Den ble raskt oversatt til en rekke språk og også hennes øvrige kriminalromaner har høstet stor anerkjennelse. Hun har ved siden av skrivingen en karriere som sivilingeniør.

Kilde: Kagge forlag

Forlagets omtale:

«*Jeg vet hvem du er*» er en mørk spenningsroman. Tre unge mennesker pusser opp et hus i det gamle fiskeværet Hesteyri i Jökulsfjörður på nordvestkysten av Island. Vinteren er i anmarsj og de begynner å ane at de ikke er alene i det forlatte været. Samtidig blir en ung lege i Ísafjörður dratt inn i etterforskningen av et selvmord. Avdøde er en eldre kvinne som ser ut til å ha vært besatt av legens sønn, som ble borte tre år tidligere – og fremdeles er forsvunnet.

Anmeldelse:

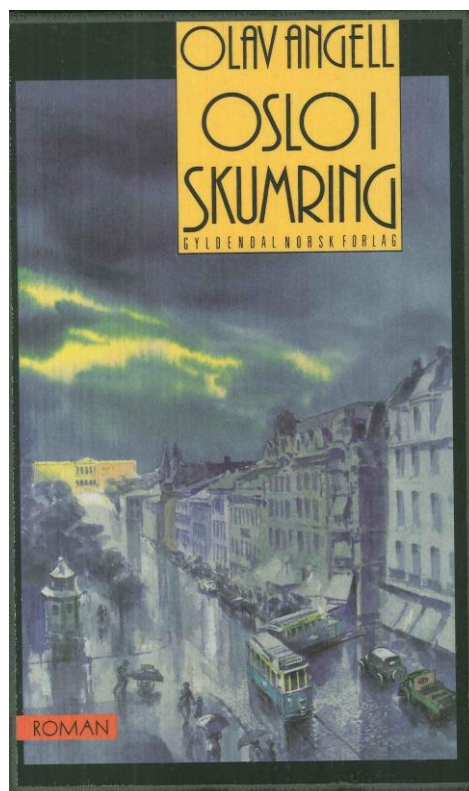
Dagbladets anmeldelse av boken henter du [her](#)

Olav Angell (f. 1932) Norge

Oslo i skumring

Gyldendal 1991, 289 s.

Olav Angell er født i Trondheim, men vokste opp i Oslo. Han debuterte i 1966 med diktsamlingen «*Burlesk*». Siden har han utgitt både romaner, noveller, erindringsstykker, diktsamlinger og en kriminalroman. I tillegg har han utgitt diverse antologier og gjendiktninger. På 1980-tallet var han initiativtaker til en rekke poesifestivaler i Oslo og han har vært redaktør av tidsskriftet «*Poesi*». Angell ble tidlig jazzinteressert og ble etter hvert formann i Norsk Jazzforum. Han har hatt jazzprogram på NRK og vært redaktør for flere jazztidsskrift. Angell har oversatt en rekke bøker fra engelsk og mottatt oversetterforeningens pris for dette arbeidet. *Kilde. wikipedia, snl.no*

Forlagets omtale:

Dette er en roman om en gutts oppvekst i Oslo fra han var fem år i 1937 til etter frigjøringen. Oslo sett gjennom guttens øyne, en gutt som nøkternt registrerer de dagligdagse og de mer dramatiske begivenheter som går for seg. En roman som bringer oss Oslo tett inn på livet fra tiden før krigen, under okkupasjonen og i de glade frigjøringsdager. «*Oslo i skumring*» skildrer livet i hovedstaden vår akkurat slik det var den gang, og som neppe før har vært tydeligere gjengitt.

Anmeldelse:

Deichmanns bibliotek har en omtale av boken [her](#)

Edvard Hoem

(f. 1949) Norge

Heimlandet. Barndom

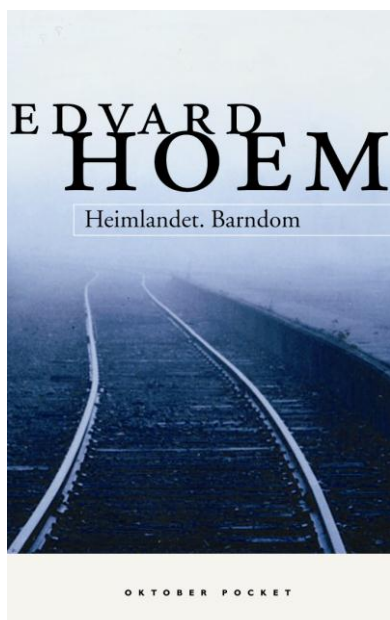
Forlaget Oktober 1985, 167 s.

Edvard Hoem vaks opp på Fræna og i Molde. Han debuterte i 1969 og har sidan vore svært produktiv som romanforfattar, dramatkar, salmediktar og Shakespeare-gjendiktar. På 1980-talet var han knytta til Det norske Teater som husdiktar og dramaturg og Hoem har og vore teatersjef ved Teateret vårt i Molde. Gjennombrøtet som forfattar kom med «*Kjærleikens ferjereiser*» i 1974 og siden fulgte «*Prøvetid*» (1984) og «*Ave Eva*» (1987). For «*Mors og fars historie*» (2005) vart han innstilt til Nordisk Råds litteraturpris. For same boka mottok han Melsom-prisen og Petter Dass-prisen. Han vart òg innstilt til Kritikerprisen for denne romanen. I 2007 gav han ut den kritikerroste «*Faderen. Peder Bjørnson forsvarer seg*» som handlar om far til Bjørnstjerne Bjørnson. Første band i biografien om Bjørnstjerne Bjørnson, «*Villskapens år. Bjørnstjerne Bjørnson 1832–1875*» kom i 2009. Året etter fulgte «*Vennskap i storm. Bjørnstjerne Bjørnson 1875–1889*». Edvard Hoems bøker er selde til ni land. I 2011 vart Hoem tildelt statsstipend.

Kilde: Oktober forlag, wikipedia

Foto:
Linda Engelberth

Forlagets omtale:

«*Heimlandet. Barndom*» er ei forteljing om den vesle guten Edvards oppvekst og bakgrunn i Hoem-grenda på Nordvestlandet i 1950-åra. Edvard er eldsteson og odelsgut på ein gard der faren er emissær og reiser rundt med Guds bodskap store delar av året, medan mora strevar heime. Forventningane om at det er Edvard som med tida skal ta på seg ansvaret for familie og gard, veks etter kvart til eit press som ligg tungt på han. Både for seg sjølv og andre må Edvard innrømme at det er noko anna han skal. Med ein oppriktig kjærleik til både menneske og omgjevnader går forfattaren inn i ein tidsepoke og får fram bilete som kjem til å bli ståande i norsk litteratur. Boka kan lesas i samanheng med «*Mors og fars historie*» frå 2005.

Anmeldelser: «en varm og poetisk roman ... Edvard Hoem er en gudbenådet dikter, med store billedskapende evner.»

Sverre M. Nyrønning, *Adresseavisen*

«*Heimlandet. Barndom*» er sjølv eit kunstverk, ein gjennom-komponert roman ... Edvard Hoem har eit grep på stoffet som gir romanen perspektiv langt utover det private og individuelle» Øystein Ziener, *Dag og Tid*

Merethe Lindstrøm

(f. 1963) Norge

Dager i stillhetens historie

Aschehoug 2011, 215 s.

Merethe Lindstrøm er født i Bergen og vokste opp i Hammerfest, på Stord og Høland. Nå bor hun i Oslo. Hun debuterte med novellesamlingen *"Sexorcisten og andre fortellinger"* i 1983, og siden har hun skrevet flere novellesamlinger, romaner og en barnebok.

Forfatterskapet karakteriseres av hennes fokus på moderne menneskers søken etter andre og etter mening. Hun fikk mye oppmerksomhet for novellesamlingen *"Svømme under vann"* fra 1994 og romanene *"Steinsamlere"* fra 1996 og *"Stedfortrederen"* som kom året etter. Hun var innstilt til Nordisk Råds litteraturpris 2008 for novellesamlingen *"Gjestene"* fra 2007 og nominert til Kritikerprisen for beste voksenbok 2007. Hun er tildelt Dobloug-prisen for sitt

samlede forfatterskap. *"Dager i stillhetens historie"* er hennes nyeste roman og for denne fikk hun Nordisk Råds litteraturpris 2012 og Kritikerprisen for beste voksenbok.

Kilde: Aschehoug forlag

Forlagets omtale:

Et eldre ektepar har inngått en stilltiende pakt om ikke å snakke om sin fortid. Mens han lukker seg mer og mer inne i seg selv, prøver hun å bryte ut av isolasjonen og tausheten. Hvem var hushjelpen de begge ble så sterkt knyttet til i en periode, men som de brått sa opp?

Merethe Lindstrøm skriver fram et stramt, fortettet familiedrama om fortielse og taushet. Det handler om kjærligheten mellom to mennesker som har tatt viktige valg de definerer hele sin tilværelse ut ifra, for så å oppdage at noe ikke lar seg overse. Fortiden dukker ikke bare opp igjen, den har vært der hele tiden.

Anmeldelser:

Les kulturavdelingen i NRK sin omtale av boken [her](#)

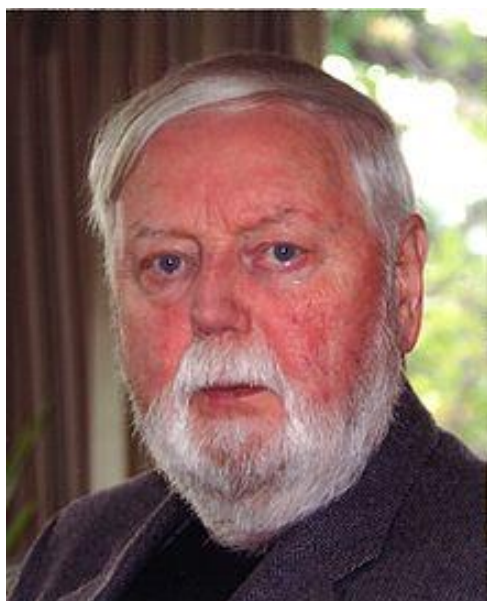
Dagbladets omtale leser du [her](#)

Dag Skogheim (f. 1928) Norge

Café Iris

Tiden 1982, 360 s.

Dag Skogheim er født i Sømna i Nordland og oppvokst i Brønnøysund. 15 år gammel fikk han lungetuberkulose og først 11 år senere tok han som friskmeldt farvel med Grefsen folkesanatorium i Oslo. Da hadde han vært gjennom alt fra liggekurer og “blåsing” til store operasjoner. Han utdannet seg til lærer og jobbet også som dette. Han debuterte som forfatter med diktsamlinga «...gagns menneske» i 1970. Den var et oppgjør med tendenser innen norsk skolevesen.

Dag Solheim ble tildelt Kongens fortjenestemedalje i gull i 2008.

Dag Skogheim har utgitt mer enn tretti verk: romaner, diktsamlinger, biografiske verk og essay. Både i sine skjønnlitterære verk og i sakprosaen har Skogheim undersøkt spennet mellom det individuelle og det allmenne, mellom liv og viten, kropp og kunnskap. Temaene som går igjen i hans diktning er tuberkulose, arbeiderbevegelsens historie og krigsårene i Nord-Norge.

Arbeiderbevegelsens kamper, historie og kvinnenes aktive del i denne er tema i «*Sulis-Valby-kvartetten*», som er en blanding av fiksjon og historisk virkelighet og består av bøkene «*Sulis*» (1980), «*Café Iris*» (1982), «*November -44*» (1984) og «*Sølvhalsbåndet*» (1986). Samlet uttrykker hele forfatterskapet en kompromissløs motstand mot ydmykelse av enkeltindividet og tilfeldighetene i menneskenes liv. Mangfoldet i miljøene og den grenseløse livslysten er hele tiden bærende tema i hans bøker. Skogheim ble utnevnt til statsstipendiat i 1992. Kilde: *snl.no, wikipedia*

Forlagets omtale:

Det er på kaféen folk møtes – både de faste gjestene som har bygd opp miljøet der, og de tilfeldige som bringer inn nye meninger og holdninger. Det begynte med brannen, da det gamle handelshuset ble lagt i aske. Samtidig fikk Café Iris nye drivkrefter.

I de harde, problemfylte tyveårene og i de dramatiske tredveårene skjedde det stadig noe på kaféen. Stedets første jazzband ble stiftet og en ny arbeiderorganisasjon så dagens lys der. Det kulminerte i krigstiden, med de mange sterke og opprivende hendelser som fant sted.

Denne romanen foregår i Valby, et lite nordlandsk samfunn. Noen av personene vil man huske fra ”*Sulis*”, Skogheims roman fra 1980, og av dem blir Janny et kraftsentrum som vertinne på Iris. Sosiale og politiske holdninger er her satt opp mot hverandre i en engasjerende og fantasirik fortelling.

Majgull Axelsson

(f. 1947) Sverige

Aprilheksen

Damm 2000, 386 s.

Majgull Axelsson vokste opp i Nässjö og utdannet seg til journalist på Poppus journalistiska skolan. Som journalist arbeidet hun med arbeidsmarked og økonomi, og var i den anledningen knyttet til LO. Hun har arbeidet som informasjonsmedarbeider i det svenske utenriksdepartementet, og vært sjefredaktør for avisen *Beklädnadsfolket*. Hennes

første bøker var sakprosa. De handlet om barneprostitusjon og gatebarn i den tredje verden samt fattigdommen i Sverige. Hun debuterte som romanforfatter i 1994 med «*Långt borta från Nifelheim*», og har deretter skrevet flere suksessrike romaner. Majgull Axelsson har høstet mange priser for sitt forfatterskap, blant annet Guldpoeket og Augustpriset for nettopp «*Aprilhäxan*». Hennes bøker er oversatt til 23 språk, og hun er en av Sveriges mest framgangsrike forfattere, både nasjonalt og internasjonalt. Hun debuterte som dramatiker i 2002 med «*LisaLouise*». Majgull Axelsson bor nå på Lidingö i Stockholm. *Kilde: wikipedia*

Forlagets omtale:

Desiré er et av de handikappede barna som på 1950-tallet ble plassert på institusjon, og en av de få som har overlevd til 90-tallet. Hun kan verken gå eller snakke, men hun har en krystallklar forstand. "En av mine søstre stjal det livet jeg skulle hatt. Jeg vil vite hvem." Slik tenker Desirée der hun ligger i sykesengen og ønsker hevn.

Hennes tre søstre vet ikke at hun finnes, selv om de vokste opp som fosterbarn hos Desirées mor. Christina er blitt lege og kledd i Hermès-skjorte og perler viser hun et ytre som dekker over hennes usikre indre. Margareta er fysiker i Kiruna og går stadig ut og inn av forhold. Den tredje søsteren, Birgitta, er rusmisbruker og har aldri kommet over at hennes biologiske mamma sviktet henne.

En dag får de tre søstrene hvert sitt brev som tvinger dem til å minnes fostermoren Ellen og hvordan de en gang måtte forlate fosterhjemmet som var deres trygghet i livet.

Anmeldelse: [Her](#) er VGs anmeldelse av boken.

Sven Axel Herman Delblanc

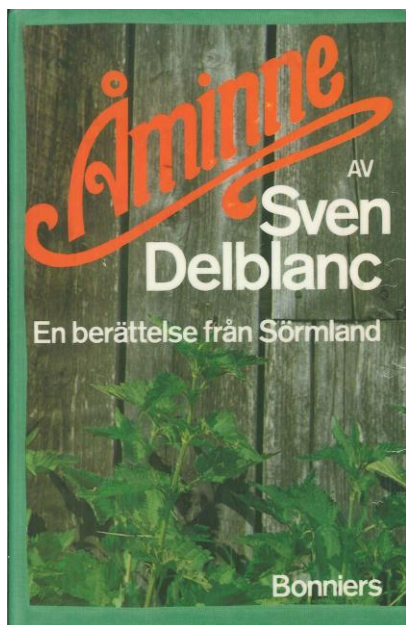
(1931-1992) Sverige

Åminne

Aschehoug 1971, 197 s.

Foreldrene til Delblanc utvandret til Canada hvor han ble født i 1931. Da han var fire år flyttet familien tilbake til Sverige. Han studerte ved universitetet i Uppsala og ble dr. philos. i 1965. Frem til midten av 1970-tallet underviste Delblanc i litteraturvitenskap ved samme universitet og hadde et gjesteprofessorat ved University of California, Berkeley. Han valgte deretter å bli fulltidsforfatter.

Debutboken «*Eremitkräftan*» fra 1962 er en allegorisk roman og pikareskromanen «*Prästkappan*» kom året etter. Delblanc ble kjent for å blande fantastiske elementer med en realistisk form. Han var en lærd, men samtidig frodig fabulerende forteller. Delblanc var en glitrende stilist med evne til å fange en tids atmosfære; det være seg samtidens Uppsala («*Primavera*» 1973) eller 1780-årenes Firenze («*Kastraterna*» 1975). Ofte lar han handlingen slå over i det mystiske eller groteske. En mer realistisk fortellerform preger hans halvbiografiske hovedverk Hedeby-suiten «*Åminne*» (1970), «*Stenfågel*» (1973), «*Vinteride*»

(1974) og «*Stadsporten*» (1976). Handlingen er lagt til Hedeby i Sörmland og dets innbyggere i 1930-årene. «*Samuels bok*» fra 1981 innleder en ny romanserie med tilknytning til både egen slektshistorie og Hedebyserien. «*Samuels döttrar*» (1982), «*Kanaans land*» (1984) og «*Maria ensam*» (1985) avslutter syklusen. Sveriges Television har filmatisert Hedeby-suiten under navnet «*Hedebyborna*». Delblanc fikk Nordisk Råds litteraturpris for «*Samuels bok*» i 1982. Kilde: *Store norske leksikon, wikipedia*

Albert Bonniers forlags omtale i 1971: Sven Delblancs mustiga og kraftfulla roman försätter oss till sörmlandsk landsbygd 1937. Rensningen av ån är en ritual från det gamla bondesamhälle som just håller på att gå under och ersättas av nya skiktningar i samhället. Berättelsen om Hedeby och dess uppland är en roman av ovanlig styrka och originalitet. Det breda berättarflödet, rikedomerna på färgstarka gestalter och den frodiga humorn gör "*Åminne*" till en sällsynt fågel i nutida svenska litteraturen. Det er en roman som alla kan läsa. Den skapar en värld som många kommer att minnas och med glädja återvända till.

Elsie Johansson

(f. 1931) Sverige

Glassfuglene

Damm 2003, 248 s.

Elsie Johansson var det femte barnet som ble født inn i et arbeiderhjem i Uppland. Faren var tømmerhogger og senere bygningsarbeider. Hjemmet var fattigslig og har vært modell for lignende bosteder i Johanssons bøker. En lærerinnens overtalelsesevne gjorde det mulig for henne å starte på realskolen hvor hun var ferdig i 1948. Allerede som 18-åring giftet hun seg og året etter ble hun mor. Elsie Johansson jobbet på Posten i 30 år, men forfatterdrømmen bar hun med seg fra barndommen. Den ble virkelighet da

hun 48 år gammel debuterte med diktsamlingen "*Brorsan hade en vevgrammofon*".

I 1984 debuterte hun som romanforfatter, men det store gjennombruddet kom med triologien om Nancy der «*Glassfuglene*» er den første. Hun har også skrevet en rekke bøker for barn og unge. Kilde: Cappelen Damm, wikipedia

Forlagets omtale:

En sterk og følelsesladet fortelling om en arbeiderfamilie der medlemmene ikke lar seg kue – verken av fattigdom, sorg eller skam. "*Glassfuglene*" er første bok i en trilogi om Nancy.

«*Glassfuglene*» handler om en liten familie som bor ute på landsbygda i 1930-årenes Nord-Sverige. Hovedpersonen er den tretten år gamle Nancy, familiens iakttagere og dommer. Etter hvert blir hun klar over de dystre skyggene i søsteren Doras liv. Hun oppdager hvor utsatt familien hennes blir. Hun ser morens kamp og farens innadvendte sorg. Og vreden og kjærligheten i henne vokser.

Anmeldelse: Les Dagbladets omtale av boken [her](#)

Torgny Lindgren

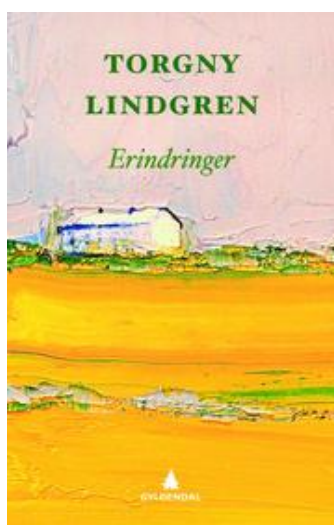
(f. 1938) Sverige

Erindringer

Gyldendal 2011, 205 s.

Torgny Lindgren vokste opp i Västerbotten der hans far var skogsarbeider. I dette miljøet var muntlig beretning en levende tradisjon og farget av så vel bibelsk språk som bibelsk moral. Etter studier i Uppsala flyttet han til Vimmerby i Småland og ble lærer. Han debuterte i 1965 med diktsamlingen «*Plåtsaks*». Den ble fulgt av flere diktsamlinger før han la poesien til side til fordel for prosaen. Det store gjennombruddet kom med romanen «*Ormens väg på Hälleberget*» i 1982. Den ble filmatisert i 1986.

Torgny Lindgren regnes som en av Sveriges fremste forfattere, er oversatt til over 30 språk og har mottatt flere av de gjeveste litteraturprisene i Sverige. Lindgren har siden 1991 vært en av «De aderton» som årlig utpeker vinneren av Nobels litteraturpris på vegne av Svenska Akademien. Han bor i Rimforsa i Östergötland. *Kilde: Gyldendal*

Forlagets omtale:

Forfatteren Torgny Lindgren – gutten som trodde han skulle dø da han var tolv – skriver sine erindringer. Det blir en merkverdig, original fortelling – og en strålende bok! Hva som er sant og hva som virkelig skjedde, kommer nok leseren aldri til å få vite. Det er heller ikke poenget. Også vi vet jo at hukommelsen er en upålitelig størrelse. Så er dette heldigvis heller ikke en kronologisk livsberetning, men mer en samling frittstående minner, noe han selv understreker: ”Jeg har aldri kunnet se noen sammenheng i mitt liv. All årsakssammenheng mangler. Min tilværelse former seg til en samling noveller. Ikke en roman, som jeg helst skulle ønske.»

Anmeldelse: Litteratursiden.dk har anmeldt Lindgrens bok [her](#)

Foto: Susanne A. Andersen

Ihpil (1988-2007) Sameland

Pseudonym for Sigbjørn Skåden (f. 1976)

De fortapte barns frelser

Skániid girjie 2010, 84 s.

Sigbjørn Skåden er samisk forfatter og en sentral skikkelse i det nordnorske kulturmiljøet. Da han var fire år flyttet familien til den lille bygda Planterhaug. I dag bor han i Tromsø. Skåden har studert litteraturvitenskap ved Universitetet i Tromsø og har også en mastergrad i britisk

litteratur fra University of York. Han har engasjert seg for å stimulere unge samer til å skrive og for å fremme samisk kultur. I 2004 debuterte han som forfatter med det episke prosadiktet "*Skuovvadeddjiid gonagas*" (Skomakerens konge). Diktet trekker en samisk parallell til myten om den evige jøde. Skåden ble nominert til Nordisk Råds litteraturpris for denne boka i 2007.

I 2008 kom "*Láhppon mánáid bestejeddji*" (De fortapte barns frelser). Det er gjengivelsen av en blogg skrevet av en ung samisk jente fra hun begynner å studere i Tromsø og frem til hun dør noen måneder senere. Formelt står Skåden oppført som oversetter og redaktør av boken, men i virkeligheten var det han som skrev bloggen. Han ble avslørt litt tidligere enn han selv hadde tenkt. En journalist ringte politiet i Tromsø og lurte på om det var funnet en jente i Tromsø havn den datoen - noe det heldigvis ikke var.

Kilde: wikipedia, nrk.no

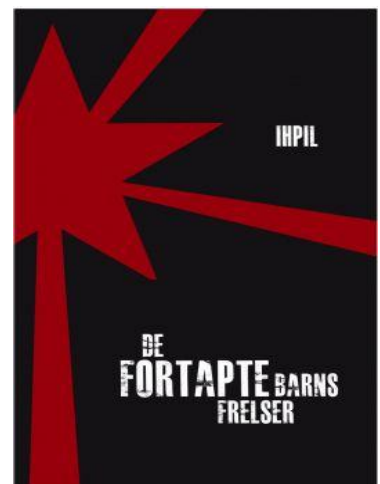
Forlagets omtale: Bloggromanen tar utgangspunkt i en autentisk blogg skrevet av ei lesbisk samejente høsten 2007. Bloggen løper fra jentas første dag som student i Tromsø 14. august til hennes tragiske dødsfall 17. desember. Denne bokutgivelsen gjengir bloggen i sin helhet og innledes med en kort redaktørrinnledning som forklarer bokens grunnleggende bakgrunn:

"17. desember 2007 ble en 19 år gammel samisk kvinne funnet druknet i Tromsø havn. Kvinnen hadde akkurat fullført første semester som student ved Universitetet i Tromsø, og i løpet av semesteret hadde hun skrevet en blogg hvor hun forteller om livet sitt. I bloggen kaller hun seg Ihpil (gjenganger, gjenferd, et vesen mellom livet og døden)... " I bloggen beskriver jenta sitt møte med byen, studenttilværelsen og et begynnende voksenliv. Alt dette filtreres gjennom øynene til en person i dobbelt outsiderposisjon, den samiske og den lesbiske.

Se Ihpils bloggspot på samisk [her](#)

Anmeldelser: Les barnebokkritikk.no sin anmeldelse av boken [her](#)

[Her](#) kan du lese LLHs (Landsforeningen for lesbiske og homofile) intervju med Skåden.

Viivi Luik (f. 1946) Estland

Skremmande vakkert

Samlaget 1994, 150 s.

Viivi Luik er født i Viljandi som ligger sør i Estland. Foreldrene var bønder. Etter endt skolegang i hjemtraktene, gikk hun på gymnaset i Tallinn. Deretter var hun bokholder og arkivar. Siden 1967 har hun livnært seg av sitt forfatterskap.

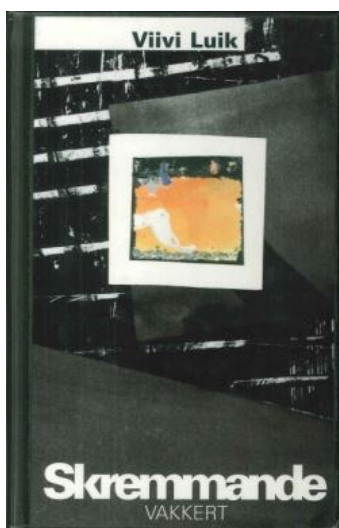

Viivi Luiks første kritikerroste diktsamling kom i 1965 da hun var 19 år gammel. Hun har senere utgitt flere diktsamlinger som kjennetegnes ved sin musikalitet og naturlyriske stil. Kritikere har sammenlignet Luik med en kanarifugl i en kullgruve som er ekstremt sensitiv overfor selv den minste endring i luften. Viivi Luik gikk i 1985 sensasjonelt over i prosaistenes rekke med sin dristige behandling av tabubelagte emner fra Estlands historie under Stalin i «*Den sjuande fredsvåren*» (på norsk 1988). Her river hun i stykker det konstruerte bildet av en lykkelig barndom under Sovjettiden. Fra midten av 1980-tallet har hun først og fremst skrevet romaner, men også noen barnebøker.

I 1991 ble Estland en selvstendig stat og året etter fikk Luik «Den estniske stats kulturpris».

Kilde: Estonian Literature Center, wikipedia, snl

Forlagets omtale:

To unge møtest i Riga, ei skrivande estisk jente og en jødisk bilethoggar frå Latvia. Boka gir ei kjærleikshistorie, men samtidig Europas historie. Opprørsåret 1968 er den aktuelle bakgrunnen, russiske tanks rullar inn i Praha, Bresjnevs sovjetregime tek til å vakle. Viivi Luik sat i Tallinn og skreiv boka i 1991, og det frie Estlands ånd kjem tydeleg til uttrykk.

Boka er både ironisk og surrealistisk, men framfor alt lyrisk og mytisk. Romanen opnar seg mot andre tider, bakover og framover, og blir ei forteljing om evige gjentakingar. Politikk blir estetikk. Herrens engel går omkring og kommenterer ut frå sitt tidlause perspektiv. Historia får eit estetisk mønster og den skremmande venleiken kjem fram.

